

REMBRANDTHUIS

Jaarverslag 2012

Inhoud

- 1 Inleiding**
Missie & Visie
Voorwoord
 - 2 Tentoonstellingen**
 - 3 Collectiebeheer & presentatie en RIC**
Aanwinsten
Deelname landelijk onderzoek Museale Verervingen
Rembrandt Documents Project (RemDoc)
 - 4 Educatie & publieksbegeleiding**
Programma's voor scholen
Volwassenen educatie
Audiotour
Lezingen
Demonstraties
Museumapp
 - 5 Evenementen & samenwerking**
Plantage Amsterdam
Uitmarkt
Museumnacht
 - 6 Publiek, marketing & communicatie**
Bezoekers
Amsterdam Bezoekersprofiel 2012
Herkomst bezoekers Rembrandthuis
Publieksonderzoek
Marketing & PR
Website
Sociale Media
Relaties
 - 7 Organisatie**
Raad van Toezicht
Personeel
Museumregister
Bedrijfsvoering
Huisvesting & onderhoud gebouwen
Winkel
Vrienden van Museum Het Rembrandthuis
 - 8 Financiën**
Exploitatie en financiële positie
Verkort financieel verslag en verkorte balans
Fondsenwerving en Sponsoring
 - 9 Vooruitblik**
- Bijlagen**
I. Aanwinsten
a. Aankopen
b. Schenkingen
c. Langdurige bruiklenen
II. Uitgaande bruiklenen
III. Personeel

Colofon

I Inleiding

MISSIE & VISIE

Museum Het Rembrandthuis wil de uitzonderlijke betekenis van Rembrandt aan een zo breed en groot mogelijk publiek presenteren in het Amsterdamse huis waar hij woonde en werkte. Rembrandts leven in het huis en zijn werk als schilder, tekenaar, etser, leermeester, verzamelaar en handelaar staan centraal bij alle activiteiten van het museum. Dit zowel in de vaste presentaties in het 'huis', als in de tijdelijke tentoonstellingen, het educatieve aanbod, de overige manifestaties en flankerende activiteiten.

Rembrandts huis, waar de kunstenaar woonde en werkte tussen 1639 en 1658, is zoveel mogelijk in de oude situatie teruggebracht met meubels, kunst en voorwerpen uit de 17de eeuw. In de vaste presentatie is minimaal één schilderij van Rembrandt te zien, naast werk van voorgangers, tijdgenoten en zijn leerlingen. Het museum is de enige plek in Nederland waar permanent etsen van Rembrandt getoond worden en waar op aanschouwelijke en begrijpelijke wijze aandacht wordt besteed aan de techniek en de productie ervan.

VOORWOORD

Het jaar 2012 verliep voor het museum goed, met in totaal bijna 191.000 bezoekers, een lichte daling ten opzichte van 2011. Gewoontegetroou zijn de meeste bezoekers buitenlandse toeristen die vooral voor het huis van Rembrandt en de vaste collectie Rembrandtetsen komen (ca. 75 %), terwijl de Nederlandse bezoekers (ca. 25%) vooral door de wisselende tentoonstellingen worden aangetrokken.

In de eerste week van januari was er veel belangstelling voor de tentoonstelling In het voetspoor van Rembrandt, met schilderijen van Rembrandt en zijn omgeving uit een Amerikaanse privé collectie (t/m 8 januari). Tekenen in Rembrandts tijd, met schitterende hoogtepunten uit de 17de-eeuwse Hollandse tekenkunst uit de collectie van de Hamburger Kunsthalle (21 januari t/m 22 april), ontlokte veel lof bij de binnenlandse pers. De voorjaarstentoonstelling Ontdekkingen, nieuw licht op oude meesters was een bijzondere presentatie van nieuw technisch onderzoek naar 17de-eeuwse Hollandse meesters, waarbij een nieuw ontdekte Rembrandt centraal stond (1 mei t/m 1 juli). In de zomermaanden was een keuze te zien uit het werk van Wendelien Schönfeld (1950), een Nederlandse kunstenares die op virtueuze wijze traditionele en eigentijdse elementen in haar grafisch werk combineert (7 juli t/m 30 september). Voor deze expositie werd samengewerkt met de Hercules Segers Stichting, die een monografie van haar werk uitbracht. Gedurende het hele jaar werd steeds ruime selectie van onze Rembrandtetsen tentoongesteld,

in het najaar aangevuld met nieuwe aanwinsten voor onze grafiekc collectie. Wat de organisatie betreft was 2012 voor het Rembrandthuis een ingrijpend jaar. Op 1 februari werd het ondernemingsplan 2013-2016 Rembrandt terug in het Rembrandthuis ingediend bij de stad Amsterdam, met het verzoek om een jaarlijkse subsidie in het kader van het Kunstenplan van € 925.000 per jaar, hetgeen circa € 100.000 per jaar lager is dan het jaarlijkse subsidiebedrag van de periode 2009-2012. Niet omdat de ambities lager zijn, maar omdat het Rembrandthuis oog heeft voor de financiële realiteit waarbinnen het Kunstenplan 2013 - 2016 gestalte kreeg. Gelukkig was het inhoudelijke oordeel van de Amsterdamse Kunstraad over het Rembrandthuis onverminderd positief. Dat oordeel werd overgenomen door het college van Burgemeester en Wethouders en later door de gemeenteraad van Amsterdam. Dat leidde tot de toekenning van de volledig aangevraagde subsidie.

In het najaar verliet directeur Janrense Boonstra het museum. Hij werd opgevolgd door interim-directeur Marie-José Grotenhuis en het jaar werd afgesloten met een interne reorganisatie. Deze werd enerzijds ingegeven door de veranderingen in de wijze waarop de overheid culturele instellingen financiert, de conjunctuur en door een andere visie op de rol van de overheid in het culturele veld. Anderzijds was een reorganisatie nodig omdat de organisatie teveel management kende. Met de reorganisatie is het Rembrandthuis goed voorbereid op zijn eigen ondernemingsplan, zoals ook de titel luidde van het reorganisatieplan. De verwachting is dat 2013 weer met een positief resultaat kan worden afgesloten (zie Bijlage IV).

De directie dankt, mede namens de Raad van Toezicht, de gemeente Amsterdam voor de structurele financiële bijdrage in de exploitatie. Dank gaat ook uit naar Kikkoman Foods NV voor hun jaarlijkse genereuze ondersteuning en aan de diverse fondsen en stichtingen die met financiële bijdragen het museum steunen. Tevens is de directie de Vereniging Vrienden van Museum Het Rembrandthuis erkentelijk voor de samenwerking en ondersteuning van het museum en de museale activiteiten.

Tenslotte dank aan alle medewerkers van het museum voor hun betrokkenheid en inzet, in het bijzonder in de afgelopen periode van verandering.

Mw. M.J. Grotenhuis directeur a.i.
Amsterdam, 10 juni 2013

2 Tentoonstellingen

In 2012 waren de volgende tijdelijke tentoonstellingen te zien:

Hollandse schilderkunst uit privébezit (t/m 8 januari 2012).

Een selectie uit de verzameling 17de-eeuwse Hollandse schilderijen van de in Milwaukee woonachtige Alfred Bader (1924). Het was de eerste keer dat een ruime keuze van de belangrijkste werken uit de Bader collectie buiten Amerika werd getoond. In de tentoonstelling bevonden zich drie werken van Rembrandt zelf. De expositie gaf de unieke gelegenheid om Rembrandt, zijn school en bekende tijdgenoten te zien door de ogen van een verzamelaar, waarvan de liefde voor de kunst gevormd werd door het werk van Rembrandt.

Tekeningen in Rembrandts tijd. Meesterwerken uit de Hamburger Kunsthalle (21 januari t/m 22 april).

Ruim honderd tekeningen van 17de-eeuwse Nederlandse kunstenaars uit de collectie van de Hamburger Kunsthalle. Bijzondere bladen van Rembrandt, maar ook meesterwerken van diverse voorgangers en tijdgenoten. De meeste tekeningen keerden voor de eerste maal terug in de stad – in sommige gevallen zelfs het huis – waarin zij zijn ontstaan. Bij de tentoonstelling verscheen een tweetalige (N/E) catalogus.

Ontdekkingen - Verborgene verflagen worden zichtbaar (1 mei t/m 1 juli 2012)

Deze verrassende tentoonstelling was geheel gewijd aan recent onderzoek met de XRF-techniek (uitgevoerd in het auditorium van het museum) van een tiental schilderijen van o.a. Rembrandt, Frans Hals, Jacob van Loo en Jan Breughel II. Centraal stond het paneeltje Oude man met baard, door Rembrandt geschilderd rond 1630, dat door Rembrandt-expert Ernst van de Wetering aan de meester kon worden toegeschreven mede op grond van onderzoek met behulp van X-Ray Fluorescence (XRF), een techniek die is ontwikkeld door prof.dr. Koen Janssens (Universiteit Antwerpen) en prof.dr. Joris Dik (TU Delft). Met de XRF-techniek kunnen de pigmenten in verborgen verflagen worden gedetecteerd, waardoor overschilderde voorstellingen fotografisch zichtbaar kunnen worden gemaakt. De dikwijls verrassende resultaten van dit onderzoek werden aan de hand van foto's en tekst aanschouwelijk gemaakt.

Wendelien Schönfeld – Houtsneden (7 juli - 30 september 2012)

Een overzichtstentoonstelling van prenten en geschilderde houten sculpturen van Wendelien Schönfeld (1950), één van de interessantste hedendaagse prentkunstenaars van ons land. Schönfeld heeft zich toegelegd op het technisch uiterst gecompliceerde medium van de kleurenhoutsnede en weet op virtueuze wijze traditionele en eigentijdse elementen te combineren. In de overzichtstentoonstelling waren ruim zeventig prenten van haar hand te zien. Tevens werd een selectie uit haar oeuvre van houten sculpturen getoond. Bij de tentoonstelling deed de Hercules Segers Stichting bij Uitgeverij De Weideblik een monografie verschijnen met een inleiding van Gijsbert van der Wal, als kunstjournalist werkzaam voor NRC Handelsblad.

Rembrandt etsen & recente aanwinsten (13 oktober 2012 t/m 13 januari 2013)

Een keuze uit de meest recente aanwinsten voor de collectie grafiek. Het museum richt zich in zijn verzamelbeleid op werk van Rembrandt en kunstenaars uit zijn omgeving, op grafiek die Rembrandt als inspiratiebron heeft gediend en op werk van latere kunstenaars die zich door Rembrandt hebben laten inspireren. De presentatie omvatte een selectie uit de aanwinsten van de afgelopen jaren, waaronder schilderijen van Rombout Uylenburgh, grafiek van Ferdinand Bol, Johann Conrad Schnell, Reinier van Persijn, Jan van de Velde de Jonge, Stefano della Bella, Georg Friedrich Schmidt, Charles Howard Hodges, Pyotr van Mook en Charles Donker, tekeningen van Kurt Löb en een sculptuur van Louis Royer. Een bijzondere aanvulling op onze collectie Rembrandtetsen was een prachtige druk van de ets uit 1638: Portret van Saskia als de Heilige Catharina, ook wel De kleine Joodse bruid genoemd.

3 Collectiebeheer & presentatie en RIC

AANWINSTEN

In 2012 werden vijf aanwinsten voor de collectie aangekocht, waarvan de drie belangrijkste hier besproken worden.

Rombout Uylenburgh (1580/85-vóór 1628), Joas door hogepriester Jojada gezalfd en gekroond (2 Koningen 11:12), Olieverf op doek (grisaille).

Rombout Uylenburgh was de oudere broer van de Amsterdamse kunsthandelaar Hendrik Uylenburgh, bij wie Rembrandt van 1631 tot 1635 in dienst was. Het aangekochte schilderij heeft dezelfde afmetingen en techniek (grisaille) als het in 2005 door het Rembrandthuis aangekochte werk door dezelfde kunstenaar: Koningin Athalia verdreven uit de tempel door de hogepriester Jojada (2 Koningen 11, 13-15), met het tafereel dat volgt op die van de nieuwe aanwinst. Dit laatste doek was tot dan toe het enige bekende schilderij van Rombout Uylenburgh. Tot ieders grote verrassing evenwel bleek dus dat ook dit tweede schilderij bewaard is gebleven. De unieke gelegenheid deed zich voor om beide stukken te herenigen. De aankoop was mogelijk dankzij bijdragen van de Vereniging Rembrandt, de Vereniging van Vrienden van Museum Het Rembrandthuis, een particuliere donatie en een eigen bijdrage van het Rembrandthuis.

Ferdinand Bol (1616-1680), Man met gevederde baret, 1642, ets en droge naald.

Ferdinand Bol was een van de succesvolste leerlingen van Rembrandt. De jonge, ambitieuze kunstenaar kwam rond 1635 uit Dordrecht naar Amsterdam om bij Rembrandt in de leer te gaan. Na zijn vertrek omstreeks 1640 uit Rembrandts werkplaats bleef hij lange tijd trouw aan de stijl van zijn leermeester. Bol schilderde diverse portretten in opdracht van particulieren en ontving grote opdrachten van stadsinstellingen. Tevens produceerde hij ongeveer 22 etsen, die qua stijl en thematiek een nauwe verwantschap tonen met het werk van Rembrandt. Uit de boedel-inventaris die werd opgemaakt bij Rembrandts faillissement blijkt dat Rembrandt zelf prenten van zijn leerling bezat: in de Kunstcaemer wordt melding gemaakt van een 'boeck met printen sijnde de wercken van Jan Lievensz. en Ferdinando Bol'. Om al deze redenen passen zijn prenten bijzonder goed in onze collectie en het museum heeft dan ook de ambitie om, wanneer mogelijk, prenten van Ferdinand Bol te kopen.

Rembrandt (1606-1669), De kleine Joodse bruid (Saskia als de heilige Catharina), 1638, ets, B.342.

Catharina van Alexandrië stierf als christelijke martelares; rechts op de ets zien we nog net een wiel, het attribuut van haar martelaarschap, aan de hand waarvan Catharina te identificeren is. Deze prent staat in nauwe relatie tot Rembrandts ets uit 1635, De grote Joodse bruid, waarop we vermoedelijk de bijbelse figuur Esther kunnen herkennen, die zich al langer in de museumcollectie bevindt. Vermoedelijk heeft Rembrandts echtgenote Saskia Uylenburgh (612-1642) voor beide etsen model gestaan.

Deelname landelijk onderzoek Museale Verwervingen

In 2012 nam Museum Het Rembrandthuis deel aan het landelijk onderzoek 'Museale Verwervingen vanaf 1933' van de Nederlandse Museumvereniging (NMV). Bij dit onderzoek stond de vraag centraal of er vanaf 1933 tot aan het einde van de Tweede Wereldoorlog aanwinsten in de collecties zijn terechtgekomen waarvan de herkomstgeschiedenis verwijst naar roof, confiscatie, gedwongen verkoop of verdachte omstandigheden. Het Rembrandthuis onderzocht in dit verband de deelcollecties in eigen bezit waarvan de herkomst traceerbaar is: de etsen van Rembrandt en de schilderijen. Na het voltooien van dit onderzoek kon worden vastgesteld dat er geen problematische herkomsten zijn gevonden. De resultaten van het landelijke onderzoek Museale Verwervingen worden eind 2013 gepubliceerd.

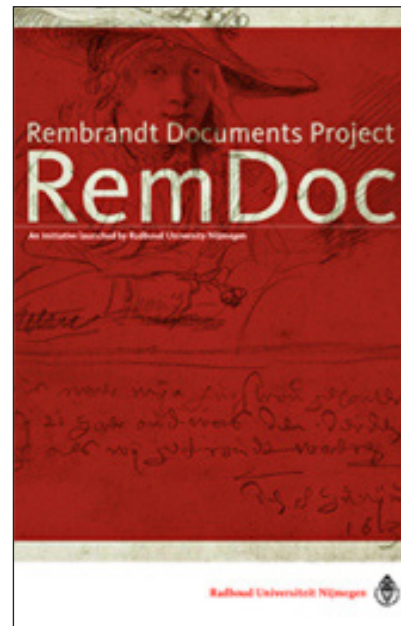
Rembrandt Documents Project (RemDoc)

Museum Het Rembrandthuis participeert sinds enige tijd aan het Rembrandt Documents Project (RemDoc), een database met alle geschreven en gedrukte teksten van en over Rembrandt, zijn familieleden en zijn leerlingen uit de vijftiende tot achttiende eeuw. Basis voor de database zijn de in 1906 uitgegeven Urkunden über Rembrandt en de Rembrandt Documents van 1979. RemDoc brengt een grote verscheidenheid aan documenten bijeen: brieven, contracten, certificaten, boedelinventarissen, schuldbekentenissen, advertenties van veilingen en gegevens over geboorte, doop, trouwen en begrafenissen. Denk ook aan aantekeningen in de marge, onder of op de achterkant van Rembrandts schilderijen, tekeningen en etsen. Elke snippet tekst over of van Rembrandt is straks terug te vinden in RemDoc. Het zwaartepunt ligt bij de teksten tussen 1475 en 1750. Het doel van RemDoc is om een digitale werkomgeving te creëren: niet alleen een bibliotheek of database, maar een 'digitaal lab' waarin onderzoekers en geïnteresseerde Rembrandt deskundigen informatie kunnen vinden en analyseren.

RemDoc wordt gemaakt door kunsthistorici en taaltechnologen van de Radboud Universiteit in samenwerking met Huygens ING, instituut voor teksteditie en intellectuele geschiedenis. Naast Museum Het Rembrandthuis zijn het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) en het Stadsarchief Amsterdam ook betrokken bij het project. Zie voor meer informatie <http://www.ru.nl/remdoc>

Kroniek van het Rembrandthuis 2011

In september verscheen de Kroniek van het Rembrandthuis 2011. Deze speciale editie verscheen ter ere van Jeroen Giltaij en zijn belangrijke bijdrage aan de studie van de Nederlandse 17de-eeuwse kunst. Deze Kroniek bevat tien artikelen, gewijd aan Rembrandt en omgeving, door vooraanstaande internationale kunsthistorici.

4 Educatie & publieksbegeleiding

PROGRAMMA'S VOOR SCHOLEN

In 2012 groeide het aantal leerlingen dat het museum bezocht m.b.v. educatieve programma's gestaag door naar bijna 7.600 (was ca. 5.750). De groei wordt vooral veroorzaakt door het toenemende aantal leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Het aantal VO scholen dat ons bezocht steeg van 74 naar 94. Opvallend is ook de toename van het aantal VMBO leerlingen binnen deze groep: een stijging van 504 naar 1.312 leerlingen. Het aantal verkochte programma's aan het VO steeg van 258 naar 351. Helaas zet de eerder geconstateerde trend van dalende bezoekcijfers van het PO-leerlingen zich voort: dit jaar 2.198 (2.574 in 2011). Het PO kocht 165 programma's in tegen 206 in 2011. Zowel de stijging bij het VO als de krimp bij het PO doet zich voor bij scholen afkomstig uit Amsterdam als bij scholen die uit het hele land komen. De groei zette zich overigens ook voort op het terrein van de volwasseneneducatie, in het bijzonder het NT2 onderwijs.

VOLWASSENEN EDUCATIE

Dankzij de vruchtbare samenwerking met de Vrije Academie werden de workshops voor volwassenen een succes. De workshops geven een breed spectrum van activiteiten: schilderen, teken en grafiek. In totaal werd 34 maal een workshop georganiseerd waaraan 477 volwassenen deelnamen.

AUDIOTOUR

De bezoeker van Museum Het Rembrandthuis wordt niet door de gebruikelijke tekstborden, maar uitsluitend via de audiotour voorzien van alle informatie omtrent Rembrandt, zijn huis en de daarin aanwezige kunstvoorwerpen. In 2012 is de audiotour uitgebreid met informatie over vijftig schilderijen en voorzien van illustraties en steunafbeeldingen. De audiotour is beschikbaar in de talen (volgorde van gebruiksfrequentie) Engels, Nederlands, Frans, Duits, Spaans, Italiaans en Russisch. In 2012 konden bezoekers van de tentoonstelling In het voetspoor van Rembrandt gebruik maken van de tweetalige (Nederlands & Engels) publieksbegeleiding via de audiotour.

LEZINGEN

Bij de tentoonstelling Tekenen in Rembrandts tijd werden tijdens de weekenden korte inloop lezingen gegeven, waar circa vijfhonderd toehoorders aan deelnamen.

DEMONSTRATIES

In de loop van het jaar is een grote inhoudelijke kwaliteitsslag gemaakt met de demonstraties "verfmengen" in het Atelier. Demonstrateurs namen deel aan workshops bij Verfmolen De Kat, en het hele inhoudelijke programma van de demonstratie is sterk verbeterd. Bezoekers krijgen nu ook het verhaal te horen over de atelierpraktijk ten tijde van Rembrandt. Ze worden daarbij geholpen door talloze demonstratiemodellen die het prepareren van doeken en panelen bij Rembrandt illustreren. De verfdemonstraties zijn daarmee uitgegroeid tot "atelierdemonstraties".

DE MUSEUMAPP

Het Rembrandthuis heeft dit jaar geparticipeerd in de MuseumApp, een gezamenlijk product voor musea waarmee interactieve tours over cultuur - zowel binnen als buiten het museum - op smartphones kosteloos worden aangeboden aan het publiek. De MuseumApp bundelt het totaal-aanbod overzichtelijk in één app. Museum Het Rembrandthuis maakte twee wandelingen door de buurt, die voeren langs plekken die te maken hebben met Rembrandt, zijn opdrachtgevers of zijn leven. Eind 2012 werd nog een derde wandeling toegevoegd, die voert langs plekken in de stad die voorkomen in de tentoonstelling Langs Amsterdamse grachten die op 26 januari 2013 opende. Zie www.museumapp.nl

5 Evenementen & samenwerking

DE PLANTAGE AMSTERDAM

Door deelname aan het samenwerkingsverband “De Plantage Amsterdam” werkt Museum Het Rembrandthuis aan een betere profilering van als onderdeel van een “Tweede museumkwartier” van Amsterdam.

Zie www.deplantageamsterdam.nl In het kader van de Plantagezondag op 1 april gaf het museum een extra workshop “Tekenen met materialen uit de tijd van Rembrandt”. Deze zat al ver voor 1 april helemaal vol! Naast de workshop gaf het museum die dag iedere bezoeker een gratis ansichtkaart tegen inlevering van de bon uit PS van Het Parool (31 maart). Op 8 juli organiseerde De Plantage Amsterdam de Kindertoepen, met tien activiteiten voor kinderen. Museum Het Rembrandthuis stond op de tweede plaats met “Maak een ets in Museum Het Rembrandthuis”. Ook wordt in “De Plantage” gewerkt aan een milieuvriendelijker energiebeleid binnen de aangesloten organisaties.

DE UITMARKT

Op 27 & 28 augustus presenteerden vijftig musea zich in de BankGiro Loterij Museumgalerie op het Museumplein. Museum Het Rembrandthuis maakte dit keer deel uit van de Amsterdam Heritage Museums stand. Ook was het museum actief op de De Uitmarkt Junior met de kinderworkshop ‘Met Rembrandt op reis’.

MUSEUMNACHT

Ondanks de opgebroken Jodenbreestraat kwamen er ca. 1.850 bezoekers naar het museum tijdens de Museumnacht van 2-3 november. Thema was ‘Passie in het Rembrandthuis’. Activiteiten in het hele museum zoals workshops tangodansen, rondleidingen en 17de- eeuwse volksmuziek in Rembrandts woonkamer zorgden voor een bruisende avond. Bezoekers konden hun portret laten tekenen door een ‘Rembrandtleerling’ in het leerlingenatelier en het gouden licht van Rembrandts werk ervaren in geluid door de installatie “Yellow Noise” van geluidskunstenares & DJ Nathalie Bruysin het trappenhuis van de nieuwbouw.

Dit jaar is intensief samengewerkt met de Amsterdamse Hoge School voor de Kunsten (AHK). Studenten van de Academie voor Beeldende Vorming maakten ‘lichtetsen’ in de zgn. Tituskamer, en meer traditionele fotoportretten in het schildersatelier, beiden geïnspireerd door het sterke licht-donker contrast van Rembrandt. Studenten van de opleiding Techniek & Theater van de Theaterschool lieten Rembrandts dramatische gebruik van kleur, licht en donker tot uitdrukking komen

in de verlichting van de gevel én verzorgden de verlichting door het hele museum.

Op de binnenplaats, waar Rembrandt mogelijk de Nachtwacht schilderde, werd tijdens de Museumnacht gezamenlijk met de bezoekers door medewerkers van de afdeling Educatie een nieuwe versie, de N8wacht, geschilderd. Het schilderij werd in de originele afmetingen nageemaakt met ondergrond en compositieschets door een aantal van de demonstrateurs van het museum. De eerste verfstreek van de Museumnacht werd gezet door kunstenaar Aat Veldhoen, vervolgens mochten alle bezoekers meehelpen.

6 Publiek, marketing & communicatie

BEZOEKERS

Museum het Rembrandthuis werd in 2012 door 190.992 bezoekers bezocht. Ten opzichte van 2011 is dat een lichte daling. Het aantal bezoekers met een Museumkaart daalde van 39.070 (19,5%) in 2011 naar 30.562 (16%) in 2012. De terugval in het aantal bezoekers met een Museumkaart met 8.508 verklaart bijna geheel het verminderde bezoekersaantal. Dat is waarschijnlijk te wijten aan het niet doorgaan van een belangrijke tentoonstelling in het najaar te weten Rembrandt en Dürer en de zeer slechte bereikbaarheid van het Rembrandthuis door een wegoopbreking van de Jodenbreestraat die enkele weken duurde.

De tentoonstellingen van het Rembrandthuis trekken namelijk vooral bezoekers uit Nederland (ca. 25%) terwijl de buitenlandse bezoekers in eerste instantie voor het huis van Rembrandt komen (ca. 75%). Het gebruik van de Amsterdam City Card steeg licht van 15,5% naar 16,9%. Gratis toegang wordt verleend aan bezoekers van de openingen van tentoonstellingen, Vips, journalisten, ICOM-kaarthouders, leden van de Vereniging Rembrandt, leden van de Vereniging Vrienden van het Rembrandthuis kinderen tot zes jaar en genodigden voor tentoonstellingen. In totaal is er in 2012 aan 3970 personen gratis toegang verleend, zijnde 2,1% van het totale aantal bezoekers.

Scholen hebben gewoontegetrouw gratis toegang tot het museum mits ze zich van tevoren aanmelden en gebruikmaken van het educatief programma. In 2012 kwamen 2.198 scholieren uit het basisonderwijs en 4.907 leerlingen uit het voortgezet onderwijs naar het museum. Het aantal jongeren (tussen 5 en 18 jaar) dat het museum buiten schoolverband bezocht was in 2012 iets minder dan in 2011, namelijk 9.856. Dit aantal is 5,2% van het totale museumbezoek.

AMSTERDAM BEZOEKERSPROFIEL 2012

Uit het bezoekersonderzoek 2012 van de ATCB komen enkele voor Museum Het Rembrandthuis interessante conclusies naar voren. Het blijkt dat de belangrijkste redenen voor bezoekers om naar Amsterdam te komen zijn cultuurhistorie (66%), musea (50%), reputatie (33%) en de gezellige, relaxte sfeer (33%). De belangrijkste activiteiten zijn 'rondlopen in de stad' (95%), museumbezoek (85%), 'uit eten' (70%), cafébezoek (65%), 'architectuur uit de 17de en 18de eeuw bekijken' (64%) en winkelen (53%). Eén van de opmerkelijke conclusies is dat het gemiddeld aantal activiteiten per toeristische verblijfsbezoeker hoger is dan ooit.

Gemiddeld ondernemen zij 10,2 activiteiten per bezoek, vergeleken met 'slechts' 6,8 in 2007. Nieuw in het onderzoek is dat voor het eerst een relatie kan worden gelegd tussen de bezoekers en hun activiteiten.

MARKETING & PR

Het grootste deel van het publiek van het Rembrandthuis bestaat uit buitenlandse bezoekers (ca 75%) Een belangrijk deel van de promotionele activiteiten van het museum wordt daarom bewust gericht op buitenlanders, veelal de in Amsterdam aanwezige toeristen. Vanaf oktober 2012 is een start gemaakt met het bijhouden van de herkomst van de bezoekers aan de balie. Daardoor ontstaat beter zicht op de samenstelling van de bezoekers. Informatie over het museum, de tentoonstellingen en publieksbegeleiding werd verspreid via de gebruikelijk kanalen: een algemene informatieve folder in zes talen (verspreiding in Amsterdamse hotels en toeristische locaties, landelijk bij de VVV's, en in de folderbak van het

Rembrandthuis), persberichten naar de nationale en internationale media (Nederlands & Engels), de website (Nederlands & Engels) en door de digitale nieuwsbrief (Nederlands), die in 2012 zes keer verscheen. Door middel van vouchercontracten en afspraken voor wederverkoop werden toeristische organisaties gestimuleerd actief bezoekers te werven voor Museum Het Rembrandthuis. Er werden advertenties geplaatst in binnen- en buitenlandse kunsttijdschriften. Toeristen in de hotels werden geïnformeerd over het museum door de folder en door participatie aan de 'Minicards'.

Interne communicatie: elk kwartaal is de e-mail Nieuwsbrief "Ons Huis" verstuurd naar alle medewerkers van het museum.

Tentoonstellingen werden voornamelijk via 'free-publicity' gepromoot, en waar het budget het toeliet door middel van een flyer, advertenties in doelgroepbladen en buitenreclame (affiches) in Amsterdam. Interne communicatie: elk kwartaal is de e-mail Nieuwsbrief "Ons Huis" verstuurd naar alle medewerkers van het museum.

SOCIALE MEDIA

Via de sociale media Facebook (www.facebook.com/MuseumHetRembrandthuis) en Twitter (www.twitter.com/Rembrandthuis) heeft het Rembrandthuis gecommuniceerd over alle activiteiten binnen het museum.

RELATIES

In 2012 werd intensief samengewerkt met Amsterdam Partners, ATCB (I Amsterdam Card), Amsterdams Uitburo (Uitkrant), Holland Factory, Stadspas, en met verschillende reisbureaus, hotels en incoming tour-operators. Afstemming met collega-instellingen vond plaats op directie-niveau in het Overleg Amsterdamse Musea (OAM) en inzake marketing & communicatie in het Marketing Overleg Amsterdamse Musea (MOAM). Het museum nam ook dit jaar deel aan de Amsterdamse Uitmarkt op en aan de Museumnacht.

Het museum is lid van de Nederlandse Museum Vereniging en neemt deel aan de Museumkaart. Met incoming touroperators in Amsterdam zijn vouchercontracten afgesloten en er is wederverkoop van toegangskarten via externe organisaties (ATCB, AUB, Canal Company, Blue Boat Company). Met de Amsterdamse Heritage Museums is samengewerkt op het gebied van de benadering van de Amsterdamse Congresmarkt en tijdens de Uitmarkt.

6 Organisatie

RAAD VAN TOEZICHT

De samenstelling van de Raad van Toezicht is eind 2012 gewijzigd door het terugtreden van Mw. R.S. Reuling. De Raad is in 2012 vier keer in vergadering bijeen geweest. Was de rest niet officieel? Zowel de Raad van Toezicht als het directie van het Rembrandthuis onderschrijven de Code Cultural Governance en volgen zoveel mogelijk de Best Practice-bepalingen.

Leden:

Dhr. R.Th.M. Nederveen, voorzitter

Dhr. L. Cornelissen

Dhr. ir. I. Kalisvaart

Mw. drs. E.M.A. Kwaks

Mw. drs. D.E. Manson

Mw. R.S. Reuling (tot 1 december 2012)

PERSONEEL

In het najaar verliet directeur Janrense Boonstra het museum. Hij werd opgevolgd door interim-directeur Marie-José Grotenhuis, die per 1 augustus aantrad. Het jaar werd afgesloten met een interne reorganisatie gericht op het geschikt maken van de organisatie voor het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan: "Rembrandt terug in het Rembrandthuis". Het resultaat is een platte organisatie met een eenhoofdige directie.

Alle afdelingen rapporteren vanaf 2013 rechtstreeks aan de directeur. Gezien de onzekere ontwikkelingen in zowel de economie als in de culturele sector, is verder gekozen voor het zoveel mogelijk flexibel invullen van de personele bezetting.

PERSONEELSVERTEGENWOORDIGING

Het belangrijkste onderwerp in het overleg met de Personeelsvertegenwoordiging was het voornemen tot reorganisatie dat op 14 december aan het voltallige personeel is meegedeeld. Het reorganisatieplan daarvoor is in goed overleg met de Personeelsvertegenwoordiging opgesteld.

MUSEUMREGISTER

Museum Het Rembrandthuis is sinds 2002 opgenomen in het museumregister, (het kwaliteitskeurmerk voor Nederlandse Musea). Het museum heeft in 2012 deelgenomen aan het pilot project om de voortzetting van de registratie binnen het herziene Museumregister voor te bereiden met behulp van de website. Alle voor de herijking benodigde informatie en beleidsstukken zijn verstrekt, maar de pilot audit is niet geheel afgerond. De reguliere herijking van het museum vindt plaats in 2013.

BENCHMARK ONDERZOEK MUSEANA

Het museum heeft in 2012 deelgenomen aan het landelijke benchmark onderzoek van de Nederlandse Museum Vereniging en de Vereniging Rijksge subsidieerde Musea. De aangeleverde gegevens worden door het onderzoeksbureau verwerkt. Na verwerking kan het museum zijn prestaties op een aantal punten vergelijken met andere Nederlandse musea.

BEDRIJFSVOERING

Huisvesting en onderhoud van de gebouwen

Door de reorganisatie, gewijzigde inzichten en prognoses was het niet langer nodig het Pintohuis te betrekken. De afdeling educatie maakt gebruik van de Uylenburger Sjoel in de Nieuwe Uylenburgerstraat. Ook is het de bedoeling om de dependance in de Nieuwe Batavierstraat de komende jaren te handhaven voor de huisvesting van de administratie van de winkel en de afdeling marketing. De plannen voor extra groot onderhoud zijn uitgevoerd, waarmee de extra subsidie van de gemeente Amsterdam in zijn geheel is benut.

Winkel

De omzet van de winkel vertoont ten opzichte van voorgaande jaren, een lichte daling, in lijn met het bezoekersaantal. Wel is geconstateerd dat de besteding per kassatransactie is gestegen van januari tot december. Bijna een derde van de omzet komt uit de verkoop van boeken. De overige omzet bestaat uit de verkoop van reproducties en Ansichtkaarten, cadeau-

artikelen en natuurlijk onze met de hand afgedrukte diepdrukplaten met reproducties van Rembrandts etsen. Tijdens de succesvolle tentoonstelling van Wendelien Schönfeld is er originele grafiek en een monografie van haar werk verkocht.

VERENIGING VRIENDEN VAN MUSEUM HET REMBRANDTHUIS

De Vrienden van Museum Het Rembrandthuis telden eind 2012 303 leden, een daling van 27 leden sinds 2011. De Vriendenvereniging streeft ernaar om deze ontwikkeling te stoppen en om zoveel mogelijk nieuwe leden te winnen en te zorgen voor meer financiële armslag ten gunste van het museum.

Ledenwerving en communicatie

Begin 2012 jaar vond extra bestuurlijk overleg plaats ten behoeve van de ledenwerving en communicatie. Er werd nauwer samengewerkt met de afdeling educatie en communicatie van het museum. Halverwege het jaar namen de nieuwe bestuursleden Marie-Françoise Borg en Marcia Appels deze taak op zich. Tijdens de jaarlijkse Uitmarkt werd gezamenlijk met het museum het bezoekende publiek geïnformeerd. Eind 2012 werd een gedegen "Strategisch Communicatieplan" gepresenteerd, van waaruit herijkte en nieuwe acties op het gebied van communicatie en ledenwerving volgen. De definitieve versie komt in 2013 uit. In de digitale Nieuwsbrief van Museum Het Rembrandthuis wordt telkens een gedeelte gewijd aan de Vriendenvereniging. Daarin werden de Vrienden en belangstellenden geïnformeerd over de activiteiten en breder verenigings- nieuws.

Samenwerking met het museum

Het bestuur van de Vriendenvereniging heeft ook in 2012 prettig samengewerkt met het museum. Dit kwam tot uiting in de organisatie en invulling van de bijeenkomsten in het museum, maar ook bij de publiciteit. Een belangrijke bestaansgrond van de Vriendenvereniging is de jaarlijkse financiële afdracht aan het museum. Mede dankzij de Vriendenbijdrage van dit jaar kon een paneel van Rombout Uylenburgh (c. 1583 – 1627/28) door het museum worden verworven.

Financiën

Het al enkele jaren geleden ingezette beleid om als ondersteuningsorganisatie tot verdere kostenbesparing te komen en meer financiële mogelijkheden te creëren voor bijdragen aan het museum heeft in 2012 een goed vervolg gekregen. Ook in 2012 is scherp op de uitgaven gelet..

Activiteiten

De vriendenvereniging heeft ook het afgelopen jaar weer diverse interessante activiteiten ontwikkeld.

23 januari: Nieuwjaarsbijeenkomst, gevolgd door een inleiding op de tentoonstelling Tekenen in Rembrandts tijd; meesterwerken uit de Hamburger Kunsthalle door assistent-conservator Leonore van Sloten.

4 maart: Algemene Leden Vergadering (ALV). Aansluitend was de workshop "Schildertechnieken, pigmenten en verfmengtechnieken in Rembrandts tijd", verzorgd door de afdeling Educatie en Publieksbegeleiding, in de Uilenburgersjoel.

8 maart: Zonne-ontbijt met Saskia in de Oude Kerk. Samen met de Vrienden van de Oude Kerk waren wij getuige van het wonderlijke schouwspel, dat éénmaal per jaar bij mooi weer de zon om 08:39 uur precies, het graf kust van Saskia van Uylenburgh, Rembrandts eega.

22 april: Vriendenexcursie naar de feestelijke tentoonstelling De Gouden Eeuw viert feest in het Frans Hals Museum in Haarlem.

3 mei: Opening tentoonstelling Ontdekkingen. Verborgene verflagen worden zichtbaar. 23 juni: Extra ALV, i.v.m. de benoeming van drie nieuwe bestuursleden.

6 juli: Opening tentoonstelling Wendelien Schönfeld. Houtsneden.

9 & 14 september: Atelierbezoek: Bezoek aan het atelier van Wendelien Schönfeld, voor een persoonlijk kijkje achter de schermen.

20 november: Leonoor van Oosterzee, registrarator bij de afdeling Collectiebeheer, stelde een speciaal programma samen over de eigen schilderijencollectie van het museum. Daarna was er de mogelijkheid de tentoonstelling Rembrandt etsen & recente aanwinsten te bezichtigen.

Bestuur

In mei 2012 heeft het vriendenbestuur afscheid moeten nemen van drie bestuursleden; na een verschil van mening besloten zij hun functie neer te leggen. Eind juni heeft het bestuur drie nieuwe bestuursleden mogen verwelkomen; zij zijn door de leden tijdens de extra ingelaste ALV op 23 juni 2012 benoemd. Het bestuur van de Vriendenvereniging bestond per ultimo 2012 uit de volgende personen:

Leo Cornelissen: voorzitter, vriendenactiviteiten

Joseline de Koning: secretaris

Jan Achten: penningmeester

Marcia Appels: communicatie

Marie-Françoise Borg: ledenwerving

8 Financiën

Exploitatie en financiële positie

De exploitatie over 2012 laat een negatief resultaat zien van € 259.812 uit de gewone bedrijfsvoering. In dit resultaat zijn de kosten van de reorganisatie, het terugbrengen van de directie van twee naar één persoon en de afvloeiingsregelingen meegeteld. De overige frictiekosten van de reorganisatie zijn opgenomen in de begroting 2013 en zullen niet meer noemenswaardig zijn. Het Rembrandthuis kreeg een nieuwe accountant, Ernst & Young, die een ander oordeel had over de wijze waarop sommige verplichtingen in de jaarrekening werden verwerkt. Deze andere visie heeft een eenmalige boekhoudkundige consequentie op de V&W van ca. € 250.000 negatief. Geschoond voor incidentele uitgaven is er een genormaliseerd negatief resultaat van € 18.000.

Bovendien betreft een gedeelte hiervan een voorziening voor een verplichting die een gunstig effect heeft op de verlies- en winstrekening in de komende jaren aangezien de betreffende last niet meer rechtstreeks de resultaten zal drukken. Ook werd duidelijk dat het Rembrandthuis administratief op een ambivalente manier met zijn collectie omgaat. Om daarin meer consistentie te brengen is besloten de collectie van het Rembrandthuis in zijn geheel onder te brengen in de Stichting Collectie Het Rembrandthuis en niet langer gedeeltelijk binnen de Stichting Museum Het Rembrandthuis. Het negatieve effect daarvan is ca. € 172.000,-

VERKORT FINANCIËEL VERSLAG EN VERKORTE BALANS

EXPLOITATIEREKENING 2012(in euro's)

	2012	2011
BATEN		
Directe opbrengsten		
- Publieksinkomsten	1.315.549	1.448.985
- Overige inkomsten	449.024	530.252
Indirecte opbrengsten	3.415	5.060
TOTALE OPBRENGSTEN	1.767.988	1.984.297
Bijdragen		
Subsidie Gemeente CuNo	1.028.460	1.013.270
Overige subsidies/bijdragen	101.946	148.054
TOTALE BIJDRAGEN	1.130.406	1.161.324
TOTALE BATEN	2.898.394	3.145.621
LASTEN		
Beheerlasten personeel	1.489.613	1.196.897
Beheerlasten materieel	810.941	884.831
TOTALE BEHEERLASTEN	2.300.554	2.081.728
Activiteitenlasten personeel	494.176	415.450
Activiteitenlasten materieel	363.476	560.126
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN	857.652	975.576
TOTALE LASTEN	3.158.206	3.057.304
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-259.812	88.318
Aankopen ten laste van aankoopfonds	-96.021	-3.338
Afwaardering ten laste van aankoopfonds	-172.436	
Aankopen ten laste van herinrichtingsfonds	-2.354	
Inkomsten voor aankoopfonds	40.000	
Saldo rentebaten/-lasten	9.552	7.568
EXPLOITATIERESULTAAT	-481.071	92.548
Bestemming resultaat:		
Onttrekking resp. toevoeging aankoopfonds	-228.457	80.862
Onttrekking Herinrichtingsfonds	-2.354	
Onttrekking resp. toevoeging algemene reserve	-250.260	11.685
	-481.071	92.547

VERKORTE BALANS

ACTIVA	31-12-2012	31-12-2011	PASSIVA	31-12-2012	31-12-2011
Materiële vaste activa	234.738	402.942	Eigen Vermogen	429.747	910.818
Vorraden	132.327	118.621	Voorzieningen	430.550	336.564
Vorderingen	339.671	383.693	Schulden	426.970	473.554
Liquide middelen	580.531	815.680			
	1.287.267	1.720.936	1.287.267	1.720.936	

FONDSENWERVING EN SPONSORING

Het museum ontving ook in 2012 een bijdrage van Kikkoman Foods te Sappemeer. Financiële giften werden ontvangen van de stichting Vrienden van Museum Het Rembrandthuis, het De Gijzelaar Hintzefonds, Het Goethe Instituut, de stichting van Panhuys. Tevens waren er diverse kleinere donaties en een legaat. Een bijzondere vermelding verdienen de genereuze bijdragen van de Titus Cirkel, onderdeel van de Vereniging Rembrandt, en de Vrienden van Museum Het Rembrandthuis aan de aankoop van het doek Joash door de hogepriester Jojada tot koning gezalfd van Rombout Uylenburg

8 Vooruitblik 2013

Met de reorganisatie is in het Rembrandthuis een fors verandertraject ingezet. Die veranderingen leiden tot een duidelijker aansturing door korte lijnen en een op flexibiliteit gebaseerd personeelsbeleid. Door een extra inspanning op het gebied van marketing zal het Rembrandthuis beter op de kaart komen te staan, iets dat onontbeerlijk is in de huidige kunst- en cultuurmarkt. In 2013 zal het Rembrandthuis zich bezig houden met de herinrichting van het Rembrandthuis gericht op een grotere en meer indringende "Rembrandt ervaring". Die strategie gericht op meer beleving

staat centraal in het ondernemingsplan "Rembrandt terug in het Rembrandthuis. Het nieuwe kunstenplan geeft het Rembrandthuis de opdracht aan het eind van deze kunstenplanperiode 75% eigen inkomsten te verwerven en te zorgen voor 25% meer deelnemers aan educatieve activiteiten. Met de reorganisatie zal het Rembrandthuis daartoe in staat zijn. Het plan heet niet voor niets: "Het Rembrandthuis voorbereid op zijn eigen beleidsplan". De eerste vruchten daarvan zullen naar verwachting in 2013 geplukt worden.

Bijlagen

I

AANWINSTEN 2012

Aankopen

- Rombout Uylenburgh (1580/85-vóór 1628), Joas door de hogepriester Jojada tot koning gezalfd, ca. 1620, olieverf op doek (verworven met steun van de Tituscirkel van de Vereniging Rembrandt).
- Ferdinand Bol (1616-1680), Man met gevederde baret, 1642, ets en droge naald, Holl.14.
- Rembrandt (1606-1669), De kleine Joodse bruid (Saskia als de heilige Catharina), 1638, ets, B.342.
- Reinier van Persijn (ca. 1614-1668) naar Joachim von Sandrart (naar Rafael), Portret van Baldassare Castiglione, 1641, gravure, Holl.41.
- Jan van de Velde de Jonge (1593-1641), De pannenkoekenbakster, 1626, ets, Holl.148.

Scheningen

- Charles Donker (geb. 1940), 14 prenten, geschonken door de heer en mevrouw Van der Vossen-Delbrück.

Langdurige bruiklenen

- Jan Lievens (1607-1674), Rotschtig landschap met een kasteel, 1651, olieverf op paneel, bruikleen van Bob Haboldt.
- Jan Lievens, Landschap met Venus en Adonis, olieverf op paneel, bruikleen van een particuliere collectie.

II

UITGAANDE BRUIKLENNEN

Het museum stelde in 2012 de volgende kunstwerken uit de collectie beschikbaar voor tentoonstellingen:

Aan de tentoonstelling Varken in Vorm in Museum Møhlmann, Appingedam (1 april - 1 juli 2012): Joseph Semah, Besnijdenis, 1997, ets.

Aan de tentoonstelling Monochrome Masterworks.

Grisaille and Brunaille Painting from 1550-1800 bij Rafael Valls Limited, Londen (6 juni – 20 juli 2012):

- * Rombout Uylenburgh, Joas door de hogepriester Jojada tot koning gezalfd, ca. 1620, olieverf op doek.
- * Rombout Uylenburgh, Athalia verdreven uit de tempel, ca. 1620, olieverf op doek.

Aan de tentoonstelling Saskia, de vrouw van Rembrandt in het Historisch Centrum Leeuwarden (13 oktober 2012 - 3 maart 2013):

- * Rembrandt, Johannes Cornelis Sylvius, 1633, ets, B.266.
- * Rembrandt, Rembrandts moeder, zittend aan tafel, ca. 1631, ets, B.343.
- * Rembrandt, Saskia met parels in het haar, 1634, ets, enige staat, B.347.
- * Rembrandt, Zieke vrouw met hoofddoek (Saskia), ca. 1641/42, ets en droge naald, B.359.
- * Rembrandt, Schetsblad met drie koppen, waarschijnlijk Saskia, ca. 1637, ets, B.367.
- * Rembrandt, Schetsblad met tweemaal een vrouw in bed en oude mannen en vrouwen, ca. 1641/42, ets, B.369.
- * Johan Martinus Anthon Rieke (1851-1899), Gezicht op het Rembrandthuis, 1868, potlood, pen en bruine inkt, penseel en waterverf.
- * Isaac de Jouderville (toegeschreven) naar Rembrandt, Een jonge vrouw in profiel naar links, ca. 1632, olieverf op paneel, bruikleen particuliere collectie.
- * Atelier van Rembrandt, Saskia als Flora, na 1634, olieverf op doek, bruikleen particuliere collectie.

PERSONEEL 2012

In 2012 had de Stichting Museum Het Rembrandthuis gemiddeld 41 personen in dienst, verspreid over 24 fte's.

DIRECTIE

Janrense Boonstra, directeur
(tot 1 oktober)

Marie-José Grotenhuis, directeur
ad interim (vanaf 1 augustus)

Michiel Kersten, adjunct-directeur

MUSEALE ZAKEN**Collectiebeheer & presentatie**

Bob van den Boogert, conservator

Leonore van Sloten, assistent
conservator

Jaap van der Veen, conservator
onderzoek/ Rembrandt Informatie
Centrum

Leonoor van Oosterzee,
registrator

Marketing & Publiciteit

Leslie Schwartz

Thomas Coenraads (assistent)

Educatie &**Publieksbegeleiding**

Pieter de Dreu, hoofd

Aernout Hagen

Wim Schot

Museumdocenten

Sara Backer

Céline van den Boorn

Ina Brekelmans

Donné Festen

Iris Frerichs

Celeste Hafkenscheid

Elke Kuiper

Mieke Marx

Anita Liemburg

Peter Pelkmans

Sabien Poutsma

Andrea Smith

Yvonne Strang

**Demonstrateurs etstechniek
en verf bereiden**

Eric Armitage

Annet Bult

Donnée Festen

Celeste Hafkenscheid

Fons van Laar

Veronica Nahmias

Yvonne Strang

**BEDRIJFSVOERING &
ALGEMENE ZAKEN****Secretariaat**

Maartje Elants

Daisy Capaldo

Financiën en controlling

Annemieke Pauptit

Berrie Legel

Winkelmanagement

Daniella Bruinsma

Interne zaken

Herman van der Klauw, hoofd

Hoofdsuppoosten

Arthur van den Ende

Cees de Jager

Lilan Ramcharan-de Blicke

**Bewaking, entree, winkel en
huishoudelijke dienst**

Pine van den Berg

Emmah Gateru

Conny Vuur-Geijssen

Margot van Gilst

Charlotte Haak (tot 1 november)

Maurice Knegtel

Trudy van Meel-van Egeraat

Sergio Meijnaar

Veronica Nahmias

Henk van der Putten

Thomas Rios Thellaeche

Antoinette Slagboom

Marc Souren

Lijsbeth Teding van Berkhout

Joke de Veen-van der Hoek

(tot 4 augustus)

Jan Thijssens

Tim Verberk

Suppoosten**(Uitzendbureau 65+)**

Kees Barens

Nol Bloem

Henk de Bruijn

Ida de Bruijn

Philip Fredrik

Jan Meijer

Carel Michels

Ron Penning

Peter Roosingh

Manfred Sieber

Ineke Sloof

Coenraad Smit

Govert Terlouw

Jan Thijssens

Annelies de Vries

Schoonmaakbedrijf Zander

Will Heesakkers

Ruud Loopeker

Willfred Terzol

**Personeelsvertegenwoordiging
(PVT)**

Maurice Knegtel, voorzitter

Pine van de Berg

Aernout Hagen

Jaap van der Veen

COLOFON

Samenstelling en redactie

Leslie Schwartz

Tekstbijdragen

Bob van den Boogert

Daniella Bruinsma

Pieter de Dreu

Marie José Grotenhuis

Leslie Schwartz

Leonore van Sloten

Jaap van der Veen

Vormgeving

Saar-ontwerp

Fotografie

Pieter de Dreu

Maartje Elants

Kees Hageman

Sjaak Henselmans

Michiel Kersten

Esther van der Lecq

Wim Schot

Gijsbert van der Wal

Copyright 2013, Museum Het Rembrandthuis, Amsterdam

Museum Het Rembrandthuis
Jodenbreestraat 4
1011 NK Amsterdam